

ปาริชาติ ภูสนาม. 2545. การบริหารและการจัดการตลาดลานค้าชุมชนบ้านม่วง ต. บ้านทุ่ม
 อ. เมือง จ. ขอนแก่น. รายงานการศึกษาอิสระปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาวิชาธุรกิจการเกษตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. [ISBN 974-367-
 325-3]

คณะกรรมการที่ปรึกษาการศึกษาอิสระ : รศ. ไพฑูรย์ คัชมาตย์, ผศ. เพียรศักดิ์ ภักดี

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัยนี้ เป็นการศึกษาการเกิดขึ้นของตลาดลานค้าชุมชน และศึกษารูปแบบการบริหารและการจัดการตลาดลานค้าชุมชน รวมทั้งศึกษาพฤติกรรมและความต้องการของผู้ซื้อและผู้ขาย ตลอดจนผลกระทบทั้งทางด้านสังคมและเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นจากตลาดลานค้าชุมชน โดยแบ่งการศึกษาออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้บริหารตลาดลานค้าชุมชน ผู้ขายและผู้ซื้อสินค้าในตลาดลานค้าชุมชนในรอบปี 2544 การศึกษาใช้วิธีสุ่มตัวอย่างโดยมีจำนวนตัวอย่างในกลุ่มผู้บริหาร 25 คนและจำนวนตัวอย่างผู้ซื้อและผู้ขายสินค้าอีกกลุ่มละ 30 คน รวมเป็นจำนวนตัวอย่างทั้งสิ้น 85 คน การศึกษาใช้แบบสัมภาษณ์ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มผู้บริหารตลาดลานค้าชุมชน ผู้ขายสินค้าและผู้ซื้อสินค้าแล้วนำวิเคราะห์หาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและประยุกต์ใช้มาตรการประมาณค่า (Applied Rating Scale) แบบ Numerical Rating Scale โดยใช้โปรแกรม SPSS/PC

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มผู้บริหารตลาดลานค้าชุมชน เป็นเพศชายเกือบทั้งหมดมีเพศหญิงเพียงรายเดียว อายุเฉลี่ย 52.80 ปี สมรสแล้วร้อยละ 96.00 จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาร้อยละ 68.00 มีอาชีพหลักด้านการเกษตรกรรมร้อยละ 68.00 มีรายได้รวมทั้งหมดในปี 2544 เฉลี่ย 79,080 บาทต่อครัวเรือน โดยมีรายได้จากการขายสินค้าทางการเกษตรเฉลี่ย 17,360 บาทต่อครัวเรือนและรายได้นอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 61,720 บาทต่อครัวเรือน

การมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้บริหารตลาดลานค้าชุมชนบ้านม่วง พบว่า กลุ่มผู้บริหารตลาดลานค้าชุมชนมีส่วนร่วมในด้านการจัดการตลาดลานค้าชุมชน ด้านการดำเนินกิจกรรมตลาดลานค้าชุมชนและด้านการประเมินผลการดำเนินกิจกรรมตลาดลานค้าชุมชนในระดับมาก กลุ่มผู้บริหารตลาดลานค้าชุมชนมีความสามัคคีและมีความตั้งใจจริงในการบริหารตลาดให้ดีและมีประสิทธิภาพ

ผู้ขายสินค้าในตลาด พบว่า ร้อยละ 70.00 เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 41.50 ปี มีอาชีพหลักด้านเกษตรกรรมร้อยละ 56.67 การศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาร้อยละ 73.33 รายได้เฉลี่ย 14,200 บาทต่อครัวเรือนต่อเดือน มีรายได้จากการขายสินค้าในตลาดลานค้าชุมชนในวันปกติเฉลี่ยวันละ 296.09 บาทต่อราย รายได้ในวันเสาร์หรือวันอาทิตย์เฉลี่ยวันละ 349.70 บาทต่อราย ซึ่งเมื่อเฉลี่ยทั้งวันปกติและวันเสาร์หรือวันอาทิตย์แล้วจะมีรายได้เฉลี่ยวันละ 311.70 บาทต่อราย

มีเงินหมุนเวียนในตลาดลานค้าชุมชนวันละ 62,340 บาท หรือ 1,870,200 บาทต่อเดือน หรือ 22,442,400 บาทต่อปี โดยผู้ขายร้อยละ 66.67 จะมาขายสินค้าทุกวัน สินค้าที่นำมาขายนั้นจะรับซื้อมาจากตลาดแห่งอื่น เช่น ตลาดสดเทศบาลนครขอนแก่น ตลาดสด อ. จิระ ประเภทยของสินค้าที่นำมาขายส่วนใหญ่จะเป็นผักสดและผลไม้เหตุผลสำคัญที่สุดที่มาจากสินค้าที่ตลาดลานค้าชุมชน คือ ตลาดตั้งอยู่ใกล้บ้าน และร้อยละ 70.00 มีความเห็นว่ารูปแบบของตลาดลานค้าชุมชนมีความเหมาะสมแล้ว

ผู้ซื้อสินค้าในตลาดลานค้าชุมชนบ้านม่วง พบว่า เป็นเพศหญิงร้อยละ 76.67 มีอายุเฉลี่ย 42.40 ปี มีอาชีพหลักด้านเกษตรกรรมร้อยละ 46.67 จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา ร้อยละ 56.67 รายได้ของครัวเรือนต่อเดือน 3,000 - 5,000 บาท ผู้ที่มาซื้อสินค้าน้อยกว่า ร้อยละ 56.67 จะเป็นผู้ที่อาศัยอยู่ที่บ้านม่วง มีระยะทางจากบ้านมาถึงตลาดเฉลี่ย 4.23 กิโลเมตร โดยร้อยละ 30.00 จะมาตลาดด้วยการเดิน สาเหตุสำคัญที่สุดที่มาซื้อสินค้าที่ตลาดลานค้าชุมชน คือ อยู่ใกล้บ้าน จำนวนเงินที่มาซื้อสินค้าแต่ละครั้งจะใช้จ่ายโดยเฉลี่ยครั้งละ 107.67 บาท โดยมีจำนวนผู้ซื้อสินค้าเฉลี่ยวันละ 579 คน สำหรับในวันปกติจำนวนผู้ซื้อสินค้าเฉลี่ยวันละ 550 คน แต่วันเสาร์หรือวันอาทิตย์จะมีจำนวนเฉลี่ยวันละ 650 คน ประเภทของสินค้าที่ซื้อบ่อยที่สุดคือ อาหารสด เช่น ไข่ เนื้อ เนื้อหมู ปลาและอาหารทะเลสด

ปัญหาและอุปสรรคของกลุ่มผู้บริหารตลาดลานค้าชุมชนบ้านม่วง มี 2 ด้าน คือ ปัญหาอุปสรรคในการพัฒนาปรับปรุงตลาด ซึ่งจะพบปัญหาในเรื่องของสถานที่ตลาดลานค้ามีจำกัดไม่สามารถที่จะขยายตลาดได้ ส่งผลให้ตลาดคับแคบ แออัด ขาดงบประมาณในการก่อสร้างอาคารใหม่เพิ่มและเทพื้นคอนกรีต ทำให้เป็นอุปสรรคในการที่ผู้ขายไม่มีหลังคาเมื่อฝนตกพื้นดินจะเฉอะแฉะทำให้ไม่นำเดินซื้อสินค้า ปัญหาอีกด้านหนึ่งคือ ปัญหาในการพัฒนาปรับปรุงการบริหารและจัดการตลาดลานค้าชุมชน ที่สำคัญคือ ปัญหาในการจัดการแผงสินค้าให้กับผู้ขายสินค้า เนื่องจากผู้ขายไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบที่ทางกลุ่มผู้บริหารได้วางไว้ จึงส่งผลให้ตลาดไม่นำเดินซื้อสินค้า

ปัญหาอุปสรรคของผู้ขายสินค้าและผู้ซื้อสินค้าในตลาดลานค้าชุมชนบ้านม่วงที่พบคือผู้ขายไม่มีอาคารที่ขายสินค้าจะต้องวางขายที่นอกอาคารทำให้เป็นอุปสรรคในการขายสินค้าเมื่อเวลาฝนตกและปัญหาที่ผู้ซื้อพบ คือสินค้าที่ผู้ขายนำมาวางขายที่ตลาดลานค้าชุมชนยังมีไม่เพียงพอต่อความต้องการจะต้องเข้าไปซื้อที่ตลาดในเมืองขอนแก่น